

МЕХАНІЗМ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ

Ринок об'єктів інтелектуальної власності (ОІВ) – це сукупність попиту та пропозиції (продавців та покупців) на результати інноваційної діяльності, які охороняються винятковим правом, містять нові знання, уречевлені в ОІВ. На рис. 1 наведено схему комерціалізації інновацій та взаємодії суб'єктів, які приймають участь в цьому процесі.

Аналіз схеми ринкової комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій дозволяє виявити та обґрунтувати основних ринкових суб'єктів цього процесу [1-8]. Їх базовий перелік сформовано в роботі [2, с.415], та використано для відповідного аналізу в роботі [1, с.73], який потребує свого розвитку та більш детального обґрунтування.

По-перше, в якості одного з основних суб'єктів ринкової комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій виступає держава, яка забезпечує правову охорону та правовий захист виключних прав інтелектуально-інноваційних технологій та регулює загальні правові та господарські відносини між ринковими суб'єктами. В свою чергу, інші суб'єкти мають в основному матеріальні (грошові) відносини з державою, так як на кожному етапі процесу комерціалізації необхідно здійснювати законодавчі платежі та відрахування в національний, регіональний та місцевий бюджети. Уникнути матеріальних (грошових) відносин з державою неможливо, так як вони чітко зафіксовані в податковому законодавстві.

По-друге, це підприємства та організації, виробничо-комерційна діяльність яких має чітке інтелектуально-інноваційне спрямування, в результаті якої і з'являються інтелектуальні технології. В багатьох випадках отримані цими підприємствами результати не становлять потребу для їх подальшої діяльності і для забезпечення рентабельності своєї роботи вони вступають в ринкові відносини з тими виробниками, які потребують ці результати діяльності. Для цього ці підприємства пропонують

свої інтелектуально-інноваційні розробки на ринку об'єктів інтелектуальної власності.

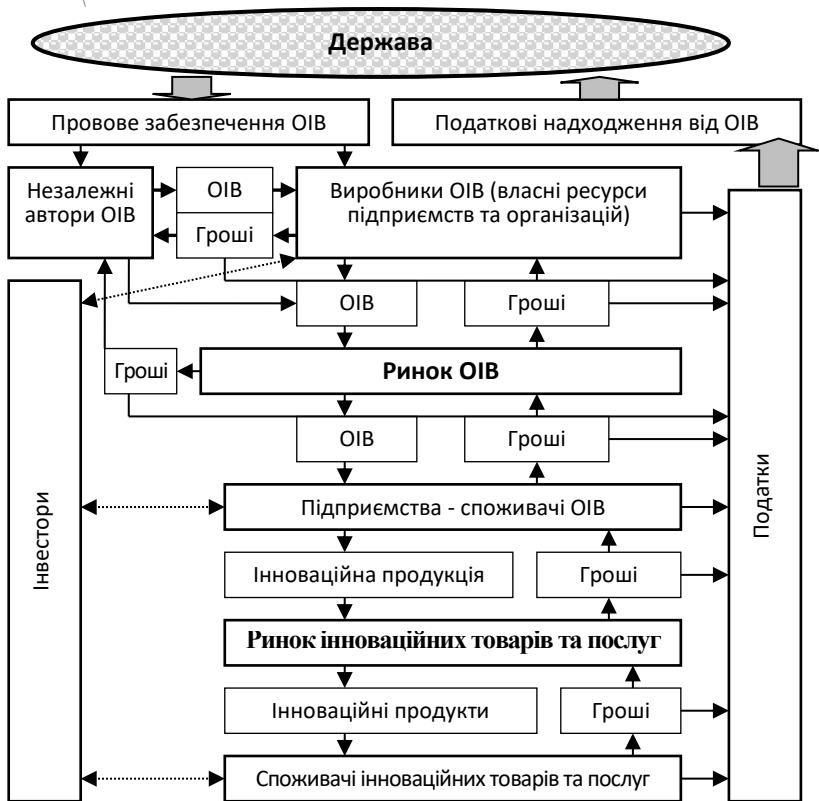

Рисунок 1 - Схема ринкової комерціалізації інновацій
Джерело: розроблено авторами з використанням пропозицій [1]

Характер цих відносин і показано на рис.1. В тих випадках, коли отримані підприємствами та організаціями інтелектуально-інноваційного спрямування результати використовуються у власних бізнес-процесах, то етап «Ринок ОІВ» схеми на рис. 1 для них немає сенсу і одразу здійснюється перехід на етап «Ринок інноваційних товарів та послуг».

По-третє, це безпосередньо автори (конкретні особистості або творчі колективи науковців) результатів інтелектуально-інноваційної діяльності (об'єктів інтелектуальної власності). Слід вказати, що авторство, як правило, належить особистостям, а правовласниками вони не завжди можуть бути. Наприклад, коли ОІВ створено в порядку виконання службового завдання і в робочих час, то правовласником інтелектуального результату буде підприємство, на якому працює цей автор. Не виключаються з розгляду і випадки, коли окремі творчі особистості самостійно працюються над вирішенням якихось наукових виробничих проблем і, у випадку їх позитивного вирішення, мають або самостійно вийти на ринок ОІВ зі своїми напрацюваннями, або ввійти в господарські відносини з підприємствами, основним або супутнім видом діяльності є розробка або використання інтелектуально-інноваційних технологій. Ці варіанти дій самостійних авторів-розробників ОІВ також показано на рис. 1.

По-четверте, це підприємства-споживачі інтелектуально-інноваційних технологій, основним видом виробничо-комерційної діяльності є випуск і представлення на ринок інноваційної продукції, при виробництві якої використано ті чи інші ОІВ. Результати своєї діяльності ці підприємства представляють на ринок інноваційних товарів та послуг, де вони і знаходять свого кінцевого споживача.

По-п'яте, це представники джерел фінансування інтелектуально-інноваційної діяльності, в результаті якої і з'являються ОІВ та їх практичне втілення у інноваційну продукцію. До цієї групи слід віднести власні кошти різних підприємств, вітчизняні та зарубіжні інвестори, різного роду фонди підтримки інноваційної діяльності. В багатьох випадках суттєву підтримку інтелектуально-інноваційним процесам надають державний, регіональний та місцевий бюджети.

В роботах [1, 2] вказується на можливості використання в якості суб'єктів ринкової комерціалізації інтелектуально-інноваційних технологій виробників контрафактної продукції. Не заперечуючи проти цієї групи в цілому (її наявність в кожній країні в більшій чи меншій мірі безперечно має місце), в свій аналіз ми цю групу не включаємо. Хоча виключні права на ОІВ при виробництві контрафактної продукції можуть належати цим

виробникам на законній підставі, все ж таки ці підприємства займаються незаконною діяльністю, які відносяться до господарських злочинів.

Список використаних джерел:

1. Горбачев Н.Н., Мальченко Н.С., Якимахо А.П. Рынок интеллектуальной собственности в экономике знаний // *Открытое образование*. 2010. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rynok-intellektualnoy-sobstvennosti-v-ekonomike-znaniy>
2. Лукичева Л.И. Управление интеллектуальным капиталом: [Уч. пособие]. – М.: Омега-Л, 2007.– 552 с.
3. Kosenko A.P., Kobielieva T.O., Tkachova N.P. Forecasting industry park electrical products // *Scientific bulletin of Polissia*.– 2017. Part 2. № 4. P. 106-111.
4. Косенко А.П., Кобелева Т.А., Товажнянский В.Л. Диверсификация направлений технологического мониторинга с использованием тригонометрических функций // *Стратегические ориентиры развития инновационной деятельности*. Харьков : «Щедра садиба», 2013. С. 109-117.
5. Pererva P.G., Kocziszky György, Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer.- Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.
6. Kosenko A.P., Kobielieva T.O., Tkachova N.P. The definition of industry park electrical products // *Scientific bulletin of Polissia*. Part 2. № 3. 2017. P. 43-50.
7. Pererva P.G, Kobielieva T.O., Tkachova N.P. Investigation of the role of venture companies in the early stages of the product life cycle // *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2 (10). Ч.2. С.144-149. URI: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/15196>
8. Kocziszky G., Veres Somosi M., Kobielieva T.O. Compliance risk in the enterprise // *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність "Форвард-2017"*: пр. 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молод. вчених. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. С. 54-57.